

Jugokomunisti su pokušali likvidirati katoličku i hrvatsku inteligenciju u Hercegovini

SRPSKI NAROD TREBA NADBISKUPU STEPINCU U BEOGRADU PODIĆI SPOMENIK

Stepinčeva svetost nije upitna, to kaže i papa Franjo

► Razgovarala: **Anita Martinac**

Gotovo da nema vjernika na prostoru Crkve u Hrvata koji je došao u Zagreb a da nije posjetio grob bl. Alojzija Stepinca iza glavnoga oltara katedrale. Njegov krjepostan život i mučenička smrt ostavili su snažan pečat među vjernicima te je prirodnim slijedom proglašen blaženim 3. listopada 1998. Učinio je to u Mariji Bistrici sv. Ivan Pavao II.

O postupku proglašenja svetim, kao i dosadašnjem procesu kanonizacije, razgovarali smo s prof. dr. Jurjem Bateljom, postulaturom kauze za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca.

Disertacijom »Svjedočanstvo za vjeru: život i pastoralni program kardinala Alojzija Stepinca« postigli ste 1984. doktorat teoloških znanosti sa specijalizacijom u moralnoj teologiji. Osim brojnih pastoralnih dužnosti koje ste obavljali, kard. Franjo Kuharić imenovao Vas je 1991. promicateljem postupka za proglašenje blaženim i svetim kardinala Stepinca. Može li se reći da ste posvetili velik dio svoga radnoga vijeka ovom postupku? Naime, o svemu tome govore i Vaša posljednja objavljena djela.

– Dobro ste ustvrdili. Kroz 43 godine svoga svećeništva gotovo 38 sam godina izravno uključen u proučavanje života i rada zagrebačkoga nadbiskupa i kardinala Alojzija Ste-

pinca. Iz prvih rezultata proučavanja njegovih spisa, propovijedi i pisama, izjarivala je njegova stamena vjera, živo pouzdanje u Boga, oslonjenost na Božju blizinu koja po Isusu Kristu dobiva nov zamah, osobito kroz navještaj Božje riječi i slavljenjem svetih sakramenata u Katoličkoj Crkvi. U početku me privukla njegova snažna osobnost, mladić koji se odgaja za ideale, koji i tjelesne napore koristi za usavršavanje u duhovnim i čudorednim vrjednotama. Rijetko sam kada susreo u literaturi da se netko poput Alojzija vježbao u pregaranju i samozataji. Štoviše, s veseljem je prolazio školu odricanja. Znao je da te žrtve nisu radi njegova ljudskoga probitka, nego na veću slavu Božju. Već kao mladić uskliknuo je: »Daj nam, Bože, kršćanskih majki i Hrvatska će

biti spašena!« Kako je to snažna kršćanska, crkvena i rodoljubna ideja. A izašla je iz 26-godišnjeg srca mladoga Alojzija Stepinca.

Prolazio je i on svoje »tamne noći«, ali je sve kušnje nadvladao držeći u svojoj svijesti spoznaju da će svatko tko se hvata za stvorenje, propasti zajedno s njime, a tko se drži Stvoritelja, živjet će s njime. Alojzije Stepinac je od najranije dobi, iz obiteljskoga ognjišta, a potom iz sjemeništa, ponio u život zdravu religioznost, jasna životna načela protkana kršćanstvom i osjetljivost za maloga, osobito slabostima ranjena čovjeka. To će ostati odlika čitava njegova života, koja je osobito došla do izražaja u ljubavi prema Crkvi izgovorena riječima: »Kad bih imao, dao bih sto života, samo da živi Crkva sveta Božja. Što duže živim to te više ljubim, Crkvo sveta Božja.«

To oduševljenje za Boga privlačilo me i poticalo na svestranije i sve dublje proučavanje misli i poruka ovoga diva kršćanske duhovnosti u hrvatskome narodu. Gotovo sve knjige koje sam uspio napisati prožete su Stepinčevom gorljivošću za Božju čast i sveto ime njegovo. Osobito se odlikovao zastupanjem prava i pravde u javnome životu. Osjetili su to kralj Aleksandar Karađorđević, poglavnik Ante Pavelić i Josip Broz Tito. A nije li znakovito da su se njegovu imenovanju za biskupa radovali siromasi i na rub društva

bačeni ljudi? Baš je za njih on gradio crkve, osnovao 14 župa u Zagrebu, pokretao tisak, pokrenuo Karitas, promovao socijalne tjedne, euharistijske i marijanske kongrese. Tko se god približi Stepincu ne može ostati ravnodušan prema idealima kojima je nadišao osrednjost vjere i postigao slavu neba.

Jednom ste prigodom izjavili: »Ako je povijest učiteljica života, onda je na ovim prostorima dosta potrebno ući u škole istine, pravde i ljubavi.« Što je, po Vama, poglavito potrebno učiniti da se povijesni kontekst u kojem se događalo mučeništvo bl. Alojzija Stepinca jasno sagleda?

– Istina ne može biti višestruka. Ona ne može biti tama. Ona bjelodano pokazuje kako se čovjek kreće u stvarnosti Božje prisutnosti. Naime, ako nema Boga, na što će se referirati čovjekov život? Stepinac reče da bi tada bio *šaraf* u državnoj mašini koja će ga koristiti dok bude imao snage, a onda će ga odbaciti. Čovjek koji se pouzda u Boga ide prema stvarnosti koju, ljudskim mjerilom gledano, ne možemo do kraja ni opisati ni spoznati, ali je ona sigurno utočište jer samo, kako kaže Sveto pismo, luda može reći da Boga nema (Ps 53,2). Svjedoci smo da su se mnogi povijesni događaji zbili kad je god zanjekana čovjekova veličina u odnosu na Boga stvoritelja. Na žalost, događalo se i u Crkvi krivih procjena u tom vidu jer se nije uvažavala dinamika kojom se Bog približava čovjeku i spašava ga, već se u teološke pore unosio čisto zemaljski, ovovremenski i koristoljubivi način prosudbe i djelovanja.

Pred činjenicom da je Krist za

sebe rekao da je Istina, kao vjernici prosuđujemo događaje mjerilom istinoljubivosti, objektivnosti i pravednosti. Na žalost, brojni su čimbenici, osobito politički, na ovim prostorima koji događaje iz bliže i daljnje povijesti tumače i prikazuju radi ostvarenja političkih ciljeva, a ne na temelju istine. A što je najbolnije, mimoilaženje Kristova zakona ljubavi prema bližnjemu donosi i danas žalosne i nepravedne presude i posljedice.

Kad spominjete povijesni kontekst u kojem se događalo mučeništvo bl. Alojzija Stepinca, onda bi svakom čovjeku trebalo biti jasno da se ono dogodilo u ideološkom nasilju komunističke borbe protiv kršćanske vjere, zapravo protiv svakog oblika religioznosti. Ne može se zaboraviti niti izbrisati iz povijesti činjenicu da su partizani na svojoj kapi nosili natpis: Nosim kapu sa tri roga i borim se protiv Boga. Dakle, komunizam je nastupio s jasnom odlukom da se

Stepinac je div kršćanske duhovnosti. Između ostaloga, rekao je da tko dira čovjeka, dira zjenicu Božjega oka. Jugokomunisti nisu za to hajali, nego su svoje zločine skrivali, a druge proglašavali zločincima na svojim »narodnim sudovima«.

obračuna i smakne sve one koji se nisu bili spremni odreći vjere. Uostalom, odredba slovenske Komunističke partije vidljiva je i po djelovanju drugih republičkih partija: »Iskorišteni sve, ponajprije svećenike, simpatizere Crkve i sve obitelji koje simpatiziraju s Crkvom počevši od najmanjeg djeteta u kolijevci!« Kakav je svijet mogao nastati nakon takva pokolja nego tiranija, porobljavanje ljudi, a u našem kontekstu katoličkog hrvatskog naroda!? Ali s koliko ponosa možemo ponoviti Stepinčeve riječi izgovorene u strahotama Drugoga svjetskoga rata: »Tko dirne čovjeka, dira zjenicu Božjega oka!« Mi znamo da Bog nema tijela, ali je nadbiskup želio reći da je svetinja čovjekov život i da je čovjek stvoren na sliku i priliku Božju koju nijedan

ljudski stvor ili sila nema pravo unakaziti ili ubiti. Pred tom činjenicom trebali bi zašutjeti mnogi koji, premda znaju povijesne činjenice, pribjegavaju lažima da bi potamnili istinu.

Štoviše, samo okristovljeni čovjek može hrabro podnijeti nepravdu, pa i samu smrt, jer je osvjedočen da je najbolji lijek za ljudsku zloću i mržnju zapovijed Kristove ljubavi! Ta ljubav ne ranjava. Ona nema granica, ona ide do kraja i ne izuzima nikoga prema Isusovoj riječi: »Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone, da budete sinovi svoga Oca koji je na nebesima.« (Mt 5, 44-45) Baš zbog primjene toga lijeka Stepinac je bio čuvar čiste savjesti i protivnik svake povrijeđene savjesti.

Dragocjeno je ovo svjedočanstvo našega budućega svetca Alojzija Stepinca: »Proglasili me zločincem. Ali, na Božjem sudu vidjet će se da imena ratnih zločinaca drugačije glase, nego na »narodnim sudovima!« To je on kao sužanj u Krašiću 8. rujna 1953. pojasnio riječima: »I mene su kao i Krista osudili "u ime naroda", ali glavno da nisam osuđen u ime Presvetog Trojstva za izdaju Crkve.«

Nadodao bih i ovu misao. Jer je za vršenje biskupske službe izabrao riječi psalma »U tebe se, Gospodine, uzdam!« (31,1), i često ih je ponavljao u trenutcima kušnje, ne čudi da je postao stijena o koju se razbio bijes neprijatelja Božjih. Zato je još za života bio nadahnuće za gorljivost u svećenstvu, za radosno svjedočanstvo u redovništvu, za zajedništvo obiteljskoga života, za zdravo rodoljublje. Čvrstinu njegova značaja otkrivaju i riječi koje je 23. srpnja 1954. napisao skopskom biskupu Smiljanu Čekadi: »Ako je potrebno pod mač, ići ćemo. Ako na križ, idemo i tamo uz milost Božju.« Time je potvrdio da onaj čovjek koji se Boga boji ne treba streptiti pred ljudima.

U svojoj ste knjizi svim prikupljenim dokumentima i materijalima vjerodostojno posvjedočili o

postupanju nadbiskupa Stepinca i zaštiti srpskoga i romskoga naroda. Istaknuli ste također problematiku vjerskih prijelaza. Dokazali ste i da je Rivellijeva knjiga *Nadbiskup genocida. Monsinjur Stepinac, Vatikan i ustaška diktatura u Hrvata 1941. – 1945.* prepuna netočnosti i krivih zaključaka, prepuna klevete i krivotvorina. Možete li nam pojasniti koliki je utjecaj u svemu tome imala Srpska pravoslavna Crkva i koji su bili motivi za jednu takvu knjigu koja iskrivljuje povijesne činjenice?

– Smatram, a to sam više puta u javnosti ponovio te na svoj način i u spomenutoj knjizi istaknuo, da je Rivellijeva knjiga *Nadbiskup genocida. Monsinjur Stepinac, Vatikan i ustaška diktatura u Hrvata 1941. – 1945.* plod manipulacija kojima je Srpska pravoslavna Crkva željela u katoličkim sredinama europskih zemalja ozloglasiti nadbiskupa Stepinca i Katoličku Crkvu u nekadašnjoj Titovoj Jugoslaviji. Marco Aurelio Rivelli nije bio neki prvorazredni povjesničar, što je i on sam priznao, niti su mu bili dostupni propagandni članci srpske čaršije, već mu ih je netko pripravio, preveo, a on ih je doktorski potpisao. Uostalom, hrvatsko izdanje te knjige, objavljeno 2002. pod izmijenjenim naslovom u odnosu na izvornik (*Zatajeni genocid. Nezavisna Država Hrvatska 1941. – 1945.*) naručilo je Srpsko narodno vijeće u Zagrebu. Srpsko izdanje pripremila je nakladnička kuća *Jasen*, a objavljeno je u Nikšiću 1999. pod naslovom *Nadbiskup genocida. Monsinjur Stepinac, Vatikan i ustaška diktatura u Hrvata 1941. – 1945.*

Spomenuta Rivellijeva knjiga prepuna je netočnih zaključaka iz velikosrpskih političkih težnji i donosi podatke posve suprotne povijesnim činjenicama. Hrvatski bi povjesničari izvršili vrlo rodoljubno djelo kad bi proučili izvještaje Sv. arhijerejskog sinoda Srpske pravoslavne Crkve iz

vremena Drugoga svjetskog rata. Iako ne kanim ni ovdje nevinoga prati, ipak želim reći da bi bila utješna gesta poštovanja Srpske pravoslavne Crkve prema istini kad bi pokrenula akciju da srpski narod nadbiskupu Stepincu u Beogradu podigne spomenik radi njegova spašavanja tisuća srpske djece, žena i muškaraca kojima je smrt prijetila u strahotama Drugoga svjetskoga rata. Stepinčeva pisma i propovijedi krik su u obra-

nu ljudskoga dostojanstva, osobito u spašavanju nezaštićenih, pa i vladika Srpske pravoslavne Crkve. Činjenica je da su svi koji su se nadbiskupu Stepincu utekli radi zaštite u njemu našli svoga pomoćnika i zaštitnika. Zar nije protiv povijesne istine govorjenje da su Nijemci istrijebili Židove u Srbiji unatoč spoznaji i objavljenim dokumentima da su to učinili četnici i njihova pronjemačka politika te da su se baš srpski političari natjecali u tvrdnjama kako je u Srbiji radikalno riješeno židovsko pitanje i da je Beograd prvi grad u Europi oslobođen od Židova («Judenfrei»)? Doista treba imati hrabrosti u laži i podizati spomenike srpskom »junaštvu« u zaštiti Židova pri spoznaji da je baš velikosrpska politika provela holokaust nad njima.

Vaša najnovija knjiga *Komuni-*

stički progon i mučeništvo blaženog Alojzija Stepinca puna je materijala koji su glavina dokaza za proglašenje kardinala Stepinca svetim, a korišteni su i u postupku za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Koji su daljnji koraci u samom postupku proglašenja svetim i što smatrate da je potrebno učiniti?

– Moja knjiga *Komunistički progon i mučeništvo blaženog Alojzija Stepinca* protkana je dokumentima koji su korišteni u postupku proglašenja kardinala Stepinca blaženim. Znakovito je da su svi savjetovani stručnjaci, povjesničari, pravnici i teolozi dali pozitivno mišljenje o mučeništvu kardinala Stepinca. U prvom dijelu knjige prikazao sam kako je progonitelj vrebao na Stepinčev život kroz nekoliko atentata odmah nakon što su preuzeli vlast 8. svibnja 1945., a zatim i u tamnici u Lepoglavi. Kad to nije uspjelo, pribjegli su trovanju, primjeni teških metala koji su bl. Alojzija doveli do prijevremene smrti. No, ono najvažnije u knjizi je upravo Stepinčev duh koji prepoznaje dvoličnost i zloću bezbožnoga sustava i pobija ga svojom oslonjenošću na Krista mučenoga, raspetoga i uskrsloga. Upravo kroz to treće poglavlje knjige uočljivo je da je Isus Krist bio središte njegovih misli i djela i da je sav svoj život uporabio da se proslavi sveto ime Isusovo i u Jugoslaviji sačuva jedinstvo Katoličke Crkve s Rimom. Stoga Stepinčevo mučeništvo nije imalo odjeka samo na uskom prostoru Jugoslavije, nego, kako to svjedoči četvrto poglavlje knjige, ono je imalo široke odjeke diljem svijeta i potvrđivalo je tvrdnju objavljenu u talijanskim novinama *Il tempo* da se Tito više boji mrtvoga nego živoga Stepinca. Znakovita je u tom vidu izjava sluge Božjega Franje Kuharića, zagrebačkog nadbiskupa i istinskoga čovjeka Crkve i rodoljuba, koji je ustvrdio da je hrvatska zemlja postala jača otkad su u nju položeni zemni ostatci kar-

dinala Alojzija Stepinca. Ova knjiga nikoga ne može ostaviti ravnodušnim baš zbog činjenice što je tako odličan kršćanin, kakav bijaše Alojzije Stepinac, evandeoskom ljubavlju pobijedio komunističku strategiju zasnovanu na trinomu: laž, mržnja, smrt. Zato je njegovo djelo neumrlo, a duh nepobjediv u svijesti svakog prijatelja istine i Božje pravde.

U bogatu materijalu vezanu za glasovito Pastirsko pismo s biskupskoga zasjedanja u Zagrebu 20. rujna 1945. donosite i dokaze kako je mostarsko-duvanjski biskup Petar Čule i te kako zaslužan, zajedno s tadašnjim nadbiskupom Stepincem, za razotkrivanje istine o pokolju fratara na Širokom Brijegu. Nakon toga Čule je u montiranom procesu osuđen na 11 godina i 6 mjeseci tamnice te je zatvoren u Zenici, gdje je i teško ozlijeđen. Možete li nam malo objasniti poveznicu između Stepinčeva mučeništva i pobijenih hercegovačkih franjevacu? Je li i to jedan od motiva nastajanja Vaše knjige *Komunistički progon i mučeništvo blaženog Alojzija Stepinca*?

– E, da. Znakovito je Vaše zapažanje. Zbog objave komunističkih zločina nad katoličkim vjernicima i pripadnicima hrvatskoga naroda nakon 8. svibnja 1945. u Pastirskom pismu sa zasjedanja Biskupske konferencije u rujnu 1945., osobito prikazujući ubojstva više stotina katoličkih svećenika, nadbiskup Stepinac osuđen je na 16 godina tamnice s prisilnim radom. Uhićen je križevački biskup Janko Šimrak i u tamnici tako prebijen da je mjesec

dana nakon što je izišao iz nje umro od zadobivenih batina, a biskup Petar Čule, kako ste spomenuli, osuđen je na montiranom procesu na 11 godina i 6 mjeseci tamnice. Baš su biskupi Šimrak, Čule i Smiljan Čekada bili glavna potpora u sastavljanju i čitanju Pastirskoga pisma.

Spominjanje ubojstva hercegovačkih franjevaca unutar općeg pogroma katoličkoga svećenstva ne iznenađuje jer su potpisnici pisma bili osvjedočeni da nije riječ o oružanom otporu franjevaca, čime je partizanska vlast pokušala zavaravati javnost, nego da je riječ o izravnoj likvidaciji katoličke i hrvatske inteligencije u Hercegovini. Da je tomu tako govori i podatak da je istodobno s biskupom Čulom ubijeno ili odvedeno na sud više biskupijskih svećenika. A potpisnici Pastirskoga pisma tu su činjenicu narodu predložili ovim riječima:

»Upravo zato je poštena i nepristrana javnost u pravu, da osporava ovim smrtnim osudama svećenika najbitniju vlastitost sudske prakse, a to je pravednost. Tko može dokazati da su toliki na smrt osuđeni katolički svećenici uistinu zločinci, koji zaslužuju smrtnu osudu? Zar su oni svi bili koljači? Tako su npr. u franjevačkom samostanu na Širokom Brijegu poubijani bez sudske postupke svi franjevci, koji su se tamo nalazili njih 28 na broju – premda nitko od njih nije uzeo ni puške u ruke, a kamoli se borio

protiv narodno-oslobodilačke vojske kako ih se lažno optuživalo – i premda su gotovo svi bili poznati kao protivnici fašističke ideologije.

Bilo je slučajeva gdje su tisuće vjernika, široke mase naroda, tražile

od vlasti da im puste njihove svećenike na slobodu, jer oni jamče za njihovu nevinost. Pa ipak su bili osuđeni. Očevidno je da takvo sudovanje nije vršeno u ime naroda i njegove kršćanske pravde, koji je vrlo budan u našim vjernicima, da se izriče smrtna osuda zato što je netko drugoga političkog mišljenja, a nije inače počinio nijednog drugog zlodjela.«

Ne zaboravimo da su zbog hrabrosti biskupa i svećenstva, osobito u obrani jedinstva Katoličke Crkve, jer su se suprotstavili nastojanjima bezbožne komunističke vlasti da Katoličku Crkvu u Jugoslaviji odcijepi od Rima i stvori nacionalnu crkvu koja bi služila probojima Komunističke partije, pale mnoge žrtve i svećenika i vjernika. Na žalost, o tome se sramežljivo govori, kao da nema hrabrosti u iznošenju tih za diktatorski režim optužujućih, ali za Božji narod sjajnih svjedočanstava vjernosti Kristu, Katoličkoj Crkvi i očuvanju vjere u hrvatskome narodu.

Ne zaboravimo ni činjenicu da je bl. Stepinac prolazeći pet puta Bosnom i Hercegovinom, ostao zadržan vjerom Hrvata katolika. Baš potreba sloge hrvatskoga naroda u obrani kršćanskih načela dovela ga je do obećanja da Hrvati u Zagrebu nikada ne će zaboraviti Hrvate u Bosni i Hercegovini. Kako je to aktualna misao za naše doba u kojem taj narod nosi nezaliječene ožiljke rana komunističke i velikosrpske diktature. Vidljivo je to i u knjizi koju sam ove godine objavio pod naslovom *Blaženi Alojzije Stepinac i Hrvati u Bosni i Hercegovini*.

Na jednom od vaših predstavljanja knjiga biskup Bogović je izjavio: »Stepinac nije teško braniti jer ga brane njegova djela i riječi.« No ipak taj postupak u posljednje vrijeme nešto sporo ide. Kakvu biste poruku poslali vjernicima koji nestrpljivo iščekuju proglašenje svetim bl. Ste-

Biskup Petar Čule, zajedno s biskupima Jankom Šimrakom i Smiljanom Čekadom, i te kako je zaslužan da je ubojstvo hercegovačkih franjevaca ušlo u ono glasovito Pastirsko pismo. Sam nadbiskup Stepinac divio se vjeri Hrvata katolika u BiH te obećao da Hrvati u Zagrebu nikada ne će zaboraviti Hrvate u BiH.

pinca, kao i kakva je poruka onima koji to osporavaju?

– Točna je izjava biskupa Bogovića. Stepinca ne treba nitko braniti jer su njegova obrana neporočna djela i čista savjest. Ne čini mi se da kanonski postupak za proglašenje svetim ide sporo. Istina, trenutno iščekuje Papinu odluku o danu kanonizacije, ali je djelatna u Božjem narodu. Hrvatski katolici i svi ljudi dobre volje oduševljeno su prije tri godine prihvatili vijest o proglašenju svetim bl. Stepinca. Protivnost tomu činu došla je iz redova onih krugova u Jugoistočnoj Europi koji se ne mogu pomiriti s postojanjem samostalne hrvatske države i djelovanjem Katoličke Crkve u njoj ili su podlegli propagandi protiv njih. Unatoč tomu protivljenju kanonski postupak proglašenja svetim bl. Alojzija Stepinca bit će okrunjen svetokrugom. To će se dogoditi. Rekao bih s bl. Alojzijem, budućim svetcem: »Crkva Božja ne pozna očajavanja nikada u svojoj povijesti. Istina, borba je danas gigantska u poredbi s prošlošću, jer ovakve perfidije, zlobe i pokvarenosti svijet još nije vidio. Ali, radi toga se Božja moć nije ni za dlaku umanjila, a isto tako ni dobrota Božja. Hoću li ja doživjeti trijumf Crkve, ne znam. Ali sam siguran, da će mnogi imati prilike vidjeti ga i to takva, kakva još nikada povijest nije zabilježila (...). Jedina opasnost je malodušnost. Druge nema, jer nitko se nije postidilo, tko se uzdao u Gospodina. (Sir 2,10) Nitko! U svojoj povijesti roda ljudskog: Nitko! Za tu činjenicu jamči sam Bog Duh Sveti!«

Mi smo navikli da se proglašenja blaženim i svetim događaju ubrzo nakon uvođenja kanonskih postupaka. Međutim, za neke je činjenice potrebno dodatno sazrijevanje. Državni tajnik kardinal Parolin izjavio je nedavno u Zagrebu da se mora dogoditi Božje vrijeme. Po mom mišljenju to Božje vrijeme jest da Stepinac postane uzor i primjer svakom katoličkom vjerniku u Bo-

sni i Hercegovini, pa ako hoćete i u Hrvatskoj. Mi smo navikli podići svetce na oltar i onda ih ne častimo niti nasljeđujemo. Papa Franjo uvjerava nas da Stepinčeva svetost nije upitna! Stoga pokažimo da smo uzeli ozbiljno riječi pape Ivana Pavla II. da nam Stepinac treba biti kompas za ravnanje u očuvanju svoje katoličke vjere, u očuvanju svoga hrvatskoga rodoljublja, u realnim procjenama hrvatske državnosti na

Papa Ivan Pavao II. u Mariji Bistrici proglašava blaženim kardinala Alojzija Stepinca

području gdje živi hrvatski narod, da svetkujemo nedjelju i slavimo euharistiju, da naše obitelji čuvaju jedinstvo i budu otvorene životu. Stepinac je proplakao četiri puta u životu. Dogodilo se to i nakon pohoda jednoj župi u Posavini u kojoj se prakticiralo ubijati nerođenu djecu iz obijesti života i bojazni gladnih usta. Pripremimo se, dakle, za Stepinčevu kanonizaciju koja je neupitna. Ja u to čvrsto vjerujem. Jer ako je itko na ovim prostorima i europskom tlu za vrijeme Drugoga svjetskoga rata bio istinski vjernik u jedinoga i pravoga Boga, u svetost Katoličke Crkve, u apostolsko nasljeđe uobličeno u primatu rimskoga biskupa, u štovanju Majke Božje Bogorodice, u zastupanju dostojanstva ljudske osobe i obrani njegova

života, onda je to bio zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac. Ne dopustimo da nas poljuljaju političke manipulacije povijesnim činjenicama od kuda god one dolazile. Čim prođe nesnalaženje onih kojima je povjerena skrb za Božji narod u suvremenim okolnostima života te onih kojima je povjereno vodstvo naroda, bit će osigurani i uvjeti istinitih pogleda na Katoličku Crkvu u hrvatskome narodu i na bl. Alojzija

Stepinca. Ne zaboravimo ni to da će pravorijek biti Božji! Bl. Stepinac je to ovako protumačio: »Doći će dan, kad će pravedni sudac Bog ispuniti svoje obećanje: *Ego justitias judicabo!* – *Ja ću suditi presude!* (Ps 74,3) Doći će vrijeme kad će sve doći na vidjelo, i kad će se sve klevete i laži raskrinkati, i kad će i objektivna povijest pokazati da predstavnici Katoličke Crkve u Hrvatskoj nisu ni za čas izdali svoga zvanja.«

Stoga čitateljima glasila *Stopama pobijenih* želim obilježiti Božjega blagoslova u 2018. i pozivam ih da se uključe u postupak proglašenja svetim kardinala Stepinca te da ne prestanu moliti na tu nakanu uređujući svoj život po kršćanskim načelima za koje je bl. Alojzije Stepinac dao život. ✍

Dekret pape Urbana VIII.

Sukladno dekretu pape Urbana VIII. i uredbi II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»fra Leo Petrović i 65 subrača«, XI., 1 (20),
Široki Brijeg, 2018., siječanj – lipanj, 2018.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Adresa:
BiH: Kard. Stepinca 14
88220 Široki Brijeg
HR: Humac 1, p. p. 1, 20352 Vid

Veza:
tel.: (039) 700-325
faks: (039) 700-326
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF;
6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR;
CH 8,50 CHF; SAD 13 USD; Canada
13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga... (s naznakom za Vicepostulaturu i nakanu):

a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar, poslovna Ljubuški:
žiro-račun (BiH): 3381602276649744
devizni račun (inozemstvo):
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Naša kršćanska i naša narodna povijest imala je puno junaka i puno mučenika. Nalazimo se u prelijepom kutku kugle zemaljske koji je uz to geopolitički vrlo važan. Sukobile su se tu različite uljudbe i sve traje do današnjega dana. Sam Bog zna kada će prestati.

U cijelom ovom kolopletu zasigurno trebamo naći svoje mjesto i dopustiti drugomu da i on nađe svoje. Franjevci na Širokom Brijegu od svoga su dolaska razmišljali i djelovali upravo tako. Jugokomunisti su, pak, mislili drukčije. Htjeli su sve zatrti i uspostaviti svoje mišljenje, svoj način življenja i vladanja. Zbog toga ne samo da su pobili franjevce nego su i srušili i zapalili sve ono što su oni podizali. Tako, između ostaloga, nemamo ni pismohranu negdanje Franjevačke klasične gimnazije, iako bi i njima poslije i te kako dobro došla. Tako je to kada se, umjesto barem poštovanja, samo mrzi.

Ni danas stvari u našoj bližoj i daljoj okolini ne stoje puno drukčije. I dalje nas sude i prosuđuju po nekim svojim čudnim mjerilima. No, ne trebamo se svega toga bojati. Ako bismo išli u povijest svoje kršćanske vjere, onda bismo mogli reći da je i Isus skončao kao osuđeni zločinac. Ujedinili su se u tome domaći (židovski vlastodršci) i međunarodni (Rimljani). Pa ipak ništa mu nisu mogli. Isus Krist je uskrnuo te pobijedio smrt. Njegov lik i djelo natkrillili su vrijeme.

Od samoga početka svoje zlodjelo na Širokom Brijegu jugokomunisti su pokušali podvaliti žrtvi, pobijenim fra-

njevcima. U ovom broju glasila donosimo svjedočanstvo iz druge ruke o takvim smicalicama. Imamo i svjedočanstva kako su pokušali snimiti fotografije i film o fratrima s oružjem u rukama, kako su ubili nekoliko svojih boraca zbog toga što nisu htjeli pobiti privedene franjevce. Očito je da se ništa nije dogodilo slučajno. Sve je bilo pomno isplanirano, samo je to trebalo pokriti naknadnim objašnjenjima. Ali nisu uspjeli. Pomogao je puno u tome i mjesni biskup don Petar Čule, kao i tadašnji zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac. Posvjedočili su da su fratri bili nevini, a za to se tada gubila i glava. Naravno, hvala im na tome.

Imajući hvala im na vidu, čovjek se ponekada upita zbog čega nismo dovoljno čvrsti u hodu stazama koje su nam predi utrli. Odlazimo u tuđe daleke zemlje tražeći tamo neku svoju sreću. Istina je da ima poteškoća u našoj domovini, i to s obiju strana granice, ali ako smo iskreni, trebamo priznati da unatoč svemu tomu nikada bolje nismo živjeli. U čemu je onda problem? Očito je da je u našim glavama. Pali smo pred sirenskim zovom odnarođene okoline i povjerovali da su stvari na ovom svijetu relativne. A nisu. Odrasli smo tek ako znamo tko smo i što smo te se ustrajno borimo za svoje vrijednosti.

Naši pobijeni fratri i naš pobijeni puk pali su za više vrijednosti. Imamo li ih snage i mi danas nasljedovati? Razmislimo i neka nam je
mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Utamničeni	41
Stratišta	14	Podsjetnik	45
Pobijeni	16	Povijesne okolnosti	52
Glas o mučeništvu	30	Suočavanje s prošlošću	53
Nagradni natječaj	34	Razgovor	55